

OBRITNIK

Glasilno Jugoslovanskega obrtništva Dravske banovine

Lastnik: Poverjeništvo za izdajo lista „Obrtnik“
Uprava: Ljubljana, Wolfova 12. (Marn Josip.)
Naročnina znaša: za celo leto 30.— Din
za pol leta 15.— „
Telefon 38-49. posamezna številka . . . 250 .

V slogi in edinstvu
vsega Jugoslovanskega obrtništva
je uspeh!

Uredništvo: Ljubljana, Borštnikov trg 1. — Odgovorni urednik Mihelčič Ivan. — Rokopisov ne vračamo. — Nefrankiranih dopisov ne sprejemamo. — Oglase zaračunamo po ceniku. — Ponatis člankov dovoljen le z dovoljenjem uredništva.

Leto IX.

Ljubljana, dne 23. februarja 1940.

Štev. 2.

Lovro Pičman:

Razpust in reorganizacija obrtniških združenj

Pred kratkim je prejela večina Zruženj dekrete od zbornice za T. O. I. o razpustu svojih združenj z utemeljitvijo, da se imajo po nalogu ministrstva ista reorganizirati. Radi te zbornične odločbe, odnosno njenega podpredsednika g. Ogri-na je postalo zopet precej živahno v obrtniških vrstah, kjer je vladalo zadnji čas precejšnje mrtvilo ter je pod gornjim naslovom nastala v dnevnikih topogledna prava polemika.

Zbornica za T. O. I. razpust združenj utemeljuje s tem, da je potreba reorganizacije in spojitve po več Zruženj skupaj radi tega, ker češ, da nekatera Zruženja niso sposobna za nadaljnji samostojni obstoj in, da ne nudijo posameznim obrtnikom to, kar bi morala.

Naglašja se iz vseh strani, da je reorganizacija Zruženj potrebna; to priznava tudi vodstvo zveze obrtnih društev, kar se da sklepati iz člankov v Obrtnem vestniku. Zveza obrtnih društev je sklicala za nedeljo sestanek delegatov Zruženj, katerega se je po moji sodbi udeležilo ca. ena tretjina Zruženj po svojih delegatih. Sestanek oblastveno ni bil dovoljen, ne vem iz kakšnih formalnosti, ali pa mogoče radi sumnje, da g. Rebek ne bi tega sestanka iz predvidene reorganizacije Zruženj pristransko izkoristil v svoj prid. Naj bo kakor koli, žal mi je, da nam ni bila dana prilika te zadeve na sestanku obravnavati ter sem prepričan, da bi se ob tej priliki dalo marsikaj razčistiti v prid celokupnega obrtništva, obenem pa bi se tako odzvela podlaga za demagoško izrabljanje v enostransko smer.

Neizpodbitno dejstvo je, da bi nedeljski sestanek pod okriljem Z. O. D. ne bil kompetenten za kake dalekosežne sklepe, ker se ne more trditi, da je bila zato udeležba zadostna in pravilno zastopana. Z ozirom na preteklost v obrtniškem pokretu gotovo ni primerna Z. O. D. za sklicanje in odločanje o takih važnih splošnih obrtniških zadevah, niti ne bi moglo te naloge prevzeti D. J. O. ali pa Z. Sl. O., ker se v glavnem takih sestankov udeležujejo le prvenstveno pristaši one organizacije, kateri po razpoloženju pripadajo. Ravno radi tega tudi nisem tako osebno, kakor ni D. J. O. pokrenilo pod svojim okriljem akcije za kakšno splošno anketo.

Stvar je vsekakor postala aktualna in jo je treba gledati popolnoma objektivno, nepristransko, tako kakor je in pri tem ne sme nikdo podlegati sebičnim namenom, pač pa moramo vsak po svoje prispevati za dobrobit celokupnega obrtništva pa naj se eventualna reorganizacija izvrši pod okriljem kogar koli, kajti ni važno, pod

kom se izvrši, pač pa je važno, kako se izvrši.

Predvsem smatram, da se ne sme pre nagliti s kakimi spojitvami k skupnim Zruženjem in, da se mora dati obrtništvu prilike, da o tem odloča, ker je potreba dokazati preje obrtništvu, kakšne prednosti bode imelo v skupnih Zruženjih.

Po že znanih pojasnilih bo dobila vsaka pomembna stroka svoj odsek, zato pa bi moralo obstojati zares jamstvo, da bodo ti odseki zadostno avtonomni, v katerih bi lahko imeli neokrnjen delokrog sedanjih Zruženj. To jamstvo pa bi se moralo dati Zruženjem, še predno se jih spoji v skupna Zruženja. Ako bi zbornica dala vsa potrebna jamstva, da bodo odseki tudi v praktičnem smislu zares avtonomni, uprave Zruženj pa nekake sreske obrtniške zveze ali pa okrožni odbori, kakor jih že imenujemo, tedaj bi mogoče tudi obrtništvo samo spoznalo, da bi bila reorganizacija koristna, toda ta se mora izvršiti s sodelovanjem obrtništva in v njegov prid, ne pa kakor se je zelo rado do sedaj postopalo, da se je organiziralo brez obrtništva in proti obrtništvu.

Zatorej upam, da ni obrtnika, ki ne bi soglašal z mojim predlogom, ki ga tu spodaj navajam in to je:

Zbornica, oziroma predsednik obrtne-ga odseka naj nemudoma skliče anketo delegatov vseh Zruženj (po enega delegata na vsakih 25 članov) in to iz cele banovine naenkrat, ker le taka anketa bi pokazala v koliko in kakšna reorganizacija bi bila potrebna in koristna obrtništvu.

O obrtniškem denarništvu in kreditu

Bolj kot kdaj koli prihaja danes v poštev za obrtnika kredit in denar sploh, ker je le ta navezan danes ob dobavi surovin in polizdelkov izključno le za dobavo proti gotovini, ki postaja danes najvažnejši faktor vsakega obrata. Dolgoročna odplačila so izostala na mah zaradi česar je nastal tudi trenuten zastoj, ker si je moral prav mali gospodarstvenik, kakor smo obrtniki v splošnem iskati gotovine za zadostitev svojim obveznostim.

To stanje danes vsi prav dobro občutimo, ker je vsako obratovanje v sedanjem času in obstoj sploh vezano izključno le na gotovino. Že večina odobrenih kreditov, za katere so bili prosilci pri denarnih zavodih je deloma neizplačljiva, za nove kredite pa so poostreni pogoji in obveznosti take, da je vprašanje obrtniškega kreditiranja in denarstva sploh baš v sedanjem času najbolj pereče. Gospodarsko bolje stoječi krogi, ki so veči-

Eventualne ankete po lokalnih krajih, bi nikakor ne prinesle pravih rezultatov, ker najsi bo, da se preveč lokalno ali pa celo zasebno vzdržujejo, ali pa, da gotovi faktorji proderejo s svojim vplivom.

Taki ankete ne bi mogel nikdo podtikavati pristranskega obeležja, udeležba pa bi bila stoddstotna, ker naj bi bila tudi obvezna. Razumljivo je, da bi imeli dostop na to anketo vsi zastopniki obrtnege odseka.

Priznati je treba, da reorganizacija Zruženj do gotove meje ne bi bila odveč, saj to poudarjajo vsi brez izjeme, toda kakor sem že preje omenil, ta naj se vrši po pravilni poti. Ne bi bilo prav, kar pavšalno udrihati čez vse in to mogoče zato, ker reorganizacija ni poverjena tej ali oni osebi ter se ne smemo oprijemati metod, ki se jih včasih oprijemljejo politični spekulantni in poklicni demagogi. Če je reorganizacija na vidiku, zahtevajmo od merodajnih činiteljev, da nam točno pojasnijo, kako si jo zamišljajo; ako bomo ugotovili, da je njihov namen dober, potem hočemo sodelovati in pomagati na reorganizaciji po vseh svojih močeh, ako nam pa ne bodo mogli dokazati, da je njihov namen nesebičen in, da bi reorganizacija, ki si jo zamišljajo, ne bila koristna za obrtništvo, tedaj bomo tako reorganizacijo odklonili.

Končno pa poudarjam, da ako pride do reorganizacije, naj bo ta popolna in za vsa Zruženja do zbornice in morda ne le kazen samo za nekatera Zruženja. O vsem tem pa naj imajo glavno in odločujočo besedo delegati Zruženj na skupni anketi, katera naj se nemudoma skliče in naj velja geslo, v obrtniških zadevah naj odloča obrtništvo samo!

noma izven vrst obrtništva, še nekako zmagujejo plačila proti gotovini, ker je bilo njihovo poslovanje že v največji meri preje usmerjeno za tem, da so svoje dobave vezali na čim krajše dobe, zaradi česar je sedaj po sredi v tem primeru za njih samo izprememba takojšnjega plačila, medtem, ko je bil kapital že itak v prometu. Za obrtnika pa je v tem pogledu drugače, ker je bilo njegovo poslovanje vedno usmerjeno za tem, čim bolj ustreči odjemalcu, — konsumentu, katerega je obrtnik v svoji znani širokogrudnosti pustil čim dalje čakati na plačilo obveznosti, kar se prav za prav danes maščuje. Omenjena navada je prišla že nekako v običaj, radi katerega zelo čutimo težke posledice.

Časi mednarodne napetosti so nas našli v takem položaju, v katerem so se gospodarsko močnejši takoj znašli, medtem ko smo obrtniki bili postavljeni pred

dejstvo na eni strani še naprej zadostiti in ugoditi odjemalcem za svoje usluge in dobavljene izdelke po starih pogojih, na drugi pa smo postavljeni pred dejstvo takojšnjih plačil vsega, kar rabimo v svojih obratih kot surovine, polizdelke ali orodje za uspešno izvrševanje v vseh obrtniških strokah.

Spričo tega moramo razmišljati, kako nam je napram odjemalcem, katerih večina je iz nižjih slojev, postopati radi plačil naših izdelkov, posebno pa še glede obveznosti, ki izvirajo iz daljše dobe. Kajti pozabiti ne smemo, da naš mali človek ni bil navajen ali pa si tudi zaradi socialnega položaja ni mogel privoščiti plačila takoj pri odjemu, temveč je raztegnil po vrednosti predmeta plačilo v več obrokov, s katerimi je ta zastal in tudi marsikaterega obrtnika prikrajšal na dohodkih gotovine, s katerimi je obrtnik s sigurnostjo računal. To pa se je zgodilo predvsem zato, ker so se podražile življenjske potrebščine, pa tudi najnujnejše potrebščine obrval in obleke. Ukrenjene in izdane so bile razne mere glede kontrole cen, ki pa so zadele zopet malega človeka, kar posnemamo iz poročil o kaznih, ki so v glavnem v tem, da se kaznuje malega trgovca in obrtnika, ker nima vidno izstavljenih cen na predmetu, pri čemer se tudi ne vodi računa ali so gotove stvari življenjska potrebščina ali ne, pa čeprav so to tudi luksuzni predmeti.

Da bi se uspešno zaščitilo tudi obrtnika in mu osiguralo plačilo njegovih storitev ter zasiguralo v teh težkih časih zadostnega kredita in gotovine, niso bile izdane nikake zaščitne mere, ki pa bi bile prvenstveno na mestu, saj počiva in sloni vse obratovanje na konsum in potrebe največ na malih ljudeh, kamor se prištevamo tudi obrtniki. Običaj je ta, da oblast zaščiti običajno malega človeka, ki je socialno na slabši stopnji kakor drugi in tudi pri nas vidimo, da se je to z novelo neposrednih davkov in taks pričelo, vendar pa ne sme ostati stvar sredi poti, temveč je treba tudi v smeri zaščite, kakor to potrebuje po svojem delovanju obrtnik izvesti.

Gotovina in denar je torej danes glavno sredstvo, s katerim se je mogoče uspešno postaviti v vrsto delujočih obratov, ker brez tega danes tudi še tistega minimalnega uspeha, ki sicer je, ne more biti. Kredit, kot že rečeno, je danes težka stvar, tako da preostane človek navezan edinole na gotovino, katero mora pač iskati danes tam, kjer jo dobi. Nastal položaj je tudi v mnogočem spremenil mišljenja ljudi ter je veliko takih, ki imajo gotovino, pa to raje posojajo na en ali drug način direktno interesentu, kakor pa preko denarnega zavoda, na čemer izgublja tudi denarništvu. V odpomoč vsemu temu, si moramo biti obrtniki svesti, da smo v prvi vrsti sami sebi poklicani pomagati. V težkem času smo sicer in ta naj nas izuči, če nas prejšnji niso. Okleknimo se v večji meri svojih denarnih zavodov, ustanavljajmo kreditne in hranilne zadruge, denar naših prihrankov in pa naših obrtniških organizacij in ustanov nalagajmo v prvi vrsti v svoje denarne zavode, katerih dvig si prav gotovo vsi želimo, v svoje dobro in procvit lastnih denarnih ustanov, kjer bomo mogli biti deležni tudi cenjenih kreditov ob vsakem času, če bomo storili kakor spredaj navedeno. Vsak posameznik pomeni malo, toda ob številu kakor nas je v Sloveniji, bi pomenili tudi v obrtniškem denarništvu in kreditu mnogo, samo če bi vložil vsak obrtnik vsaj 100.— din v pravcu poma-

gati sebi, kot osnoven kapital za obrtniško neodvisnost denarništvu.

Kakor so si znali drugi stanovi in celo nekatere stroke gospodarsko pomagati, tako je na nas samih, da si gospodarsko podlago ustvarimo in poboljšamo s tem, da bomo sami tudi pokazali svojo moč v

Mojstri in obrtno-nadaljevalne šole

Pouk na obrtno-nadaljevalnih šolah je določen ter obvezen in za izvajanje tega veljajo tudi vse zakonite sankcije, ki so predvidene za primer, da mojster ne pošilja redno vajenca v šolo ali če vajenec sam izostane od tozadavnega pouka. V prvem primeru je radi izostanka od pouka po mojstrovi krivdi kaznovan mojster, v drugem primeru pa vajenec. Vendar pa razlika za en ali drug primer zadane težje mojstra, kakor pa vajenca, kateri je prikrajšan prav za prav na tem s kaznijo, da se mora daljšo dobo učiti, mojstra pa se izdatno kaznuje z denarno globo.

V mislih nam je predvsem primer, glede obrtno-nadaljevalnih šol in njihov posečanja v Ljubljani, kjer se je zgodilo več primerov, da so bili mojstri kaznovani iz enostavnega razloga, ker vajenca niso mogli poslati v šolo, čeprav se je ta nahajal 40 ali pa še več km oddaljen na delu izven Ljubljane. Če se zahteva, obvezen obisk, nimamo nič proti temu, predvsem ne za stroke, katerih izključen obratovalen prostor je omejen na izdelovanje določene stvari v določenem prostoru, kamor spadajo n. pr. krojači, čevljarji, brivci, mesarji itd. Povsem drug primer pa je pri vajencih, ki se uče obrti pri gradbenih in instalaterskih obrtih, kakor so to vsi gradbeni, elektrotehnični obrti ter poedine panoge, kakor instalaterji vode, plina, centralne kurjave, pleskarji, slikarji, pečarji in ostali.

Prepričani smo, da ni mojstra, ki bi ne imel smisla za šolski pouk v obrtno-nadaljevalni šoli, kjer naj vajenci sedanje generacije dobe več, kakor pa smo dobili v večernih in nedeljskih nadaljevalnih šolah. Toda zahtevati od mojstra drugo naštetih strok pod sankcijo kazni s plačilom globe obvezno obiskovanje obrtno-nadaljevalne šole za primer, ko se vajenec nahaja daleč izven mesta obratovališča na delu, gotovo ni upravičeno. Zakonodajalec tega sicer ni predvidel, ker je pač

lastnem obrtniškem denarništvu in kreditu, za kar smo poklicani vsi, denar naših obrtniških ustanov, prisilnih in prostovoljnih organizacij pa naj služi temu dvigu za pomoč, da nas v drugem primeru ne bo presenetil noben dogodek.

pavšalno vzel obvezno posečanje šole. Toda vsak zakon, vsak pravilnik in vsaka uredba itd. se mora vedno iz praktičnih ozirov in po stvarni potrebi izvajati pač tako, kakor to zahtevajo interesi splošnosti in pa tudi gnotne zmožnosti.

Način predpisovanja kazni mojstrom za izostanek vajencev od pouka v obrtno-nadaljevalnih šolah mora izostati iz praktičnih ozirov, ker mojstri ne vzamejo vajenca v uk zato, če imajo delo slučajno po par tednov na deželi, da bi vajenec doma čakal na pouk, mojster se pa sam s pomočnikom ukvarjal z delom, pri čemer je gotovo prizadet le vajenec. — Zato priporočamo vodstvu obrtno-nadaljevalnih šol, da prednje upošteva in po možnosti za drugo našete stroke raje obvezno upelje enomesečne zaključne tečaje v mrtvi sezoni gradbenih in drugih obrtov v zimskem času, kar se je uspešno pokazalo n. pr. v elektrotehnični obrti, kjer se že 10 let vrše taki tečaji s polnim uspehom in tak celodnevni enomesečni tečaj tudi mnogo več koristi v strokovnem oziru vajencem, kakor običajna 4 letna obrtno-nadaljevalna šola. Po takem predlogu, ki bo gotovo sprejemljiv za mojstre, pa tudi odgovarjal predpisom o obveznem obiskovanju obrtno-nadaljevalne šole bo lahko odpadlo neopravičeno izostajanje vajencev, ki so zaposleni izven sedeža podjetja na delih, pa tudi globe, s katerimi se spravlja mojstre opravičeno v slabo voljo. Upoštevati se namreč mora, da se že mojstri radi vseh mogočih novotarij itak branijo vajencev po tako rigoroznem postopanju, kot se uvaja zadnji čas, bodo pa to še poostri in tedaj bo nastalo še važnejše vprašanje, kam sploh z mladino, če so ji že šole zaprte in v delavnice se je pa ne sprejema, kar bo povzročilo potencirano prikrajševanje mojstrov in neumestne globe iz vprašanja obrtno-nadaljevalnega šolstva itd.

Pavšalna pridobnina za obrtnike po kategorijah

V zadnji številki smo že navedli kategorije glede pavšalizacije obrtnikov. Danes pa prinašamo seznam obrtniških strok, kakor jih je finančni minister razdelil v kategorije:

I. kategorija: 1. lončarji; 2. kovači in podkovači; 3. košarji-pletarji; 4. sitarji, rešetarji; 5. koljarji, izdelovalci karoserij; 6. ladijski tesarji; 7. sodarji (bednarji); 8. parketarji; 9. lesni kaluparji; 10. izdelovalci pip (piparji); 11. jermenarji in sedlarji; 12. izdelovalci tovornih sedel; 13. ščetarji in čopičarji; 14. vrvarji in predelovalci kozje volne; 15. vozni ličarji; 16. izdelovalci prešitih odev; 17. pozlačevalci pohištva in okvirarji; 18. krojači perila; 19. krojači nar. noš („abadžije, terzije“); 20. brivci, frizerji, lasularji; 21. svečarji, voškarji in medicarji (lectarji); 22. firmopisci (črkoslikarji); 23. pleskarji, sobni slikarji, obrtni slikarji industrijskih izdelkov; 24. izdelovalci korit; 25. izdelovalci grebenov za statve; 26. obrti za izdelovanje piščali; 27. izdelava kljukic za pripenjanje perila; 28. izdelovanje opetnic za obutev; 29. metlarji; 30. pražilci čičerke (leblebije); 31. tolčenje in praženje kave; 32. bičarji; 33. popravljanje gumijeve obutev; 34. pedikerji; 35. pranje in likanje perila; 36. umetno krpanje tkanin; 37. izdelovanje štorij; 38. okraševalci grobov.

II. kategorija: 1. keramiki, pečarji; 2. steklarji (steklorezci); 3. nožarji in ostrobrusci, pilo-rezci; 4. ključavnice, gradbeni ključavnice, pohištveni ključavnice, izdelovalci tehtnic (tehtničarji); 5. mizarji; 6. modelni mizarji; 7. lesni strugarji, izrezovalci lesa in lesorezci; 8. strojirji; 9. pozamezniki, izdelovalci vrVIC in travok; 10. vozni tapetniki (voznopotetniški - pleskarski

obrt); 11. tapetniki in dekoraterji; 12. predci in tkalci; 13. izdelovalci pletenega blaga iz preje (pletci nogavic, trikotaže itd.); 14. krojači moških oblek; 15. krojači ženskih in otroških oblek; 16. klobučarji; 17. kaparji, izdelovalci narodnih kap in fesov; 18. kožuharji in krznarji; 19. modisti; 20. bombonarski, sladolegarski obrt (brez odprtega lokala); 21. krovci; 22. maserji; 23. izdelovanje otroških igrač; 24. izdelovalci predmetov iz žice (žeblice, žičnih vrvi itd.); 25. izdelovanje mlinčkov za kavo; 26. izdelovanje zavor za dvigala; 27. avtogensko varjenje (varilci); 28. izdelovanje verig (verigarji); 29. valjarski obrti; 30. obrtno grebananje volne; 31. vezilje, izdelovanje senčnikov, predlog za ročna dela; 32. izdelovanje čipk in zastorov; 33. izdelovanje lestenecv iz svilene tkanine; 34. izdelovalci sukanca, kravat; 35. izdelovalci vreč; 36. izdelovalci naglavnih rut in robcev; 37. izdelovanje kleja; 38. izdelovanje gumastih travok.

III. kategorija: 1. steklobrusci, graverji, steklarji, izdelovalci zrcal; 2. slikarji porcelana in kamenine (fajanse), izdelovalci mozaičnih del; 3. puškarji; 4. strojni ključavnice; 5. izdelovalci proizvodov iz pletene žice; 6. pločevinarji, instalaterji vodnih, kanalizacijskih in plinskih naprav; 7. kotlarji; 8. livarji kovin, zvonilivarji; 9. pasarji, kovinostružci, cizelerji, kovinobrusci, kovinski sukači, izdelovalci kovinske galanterije; 10. izdelovanje lestenecv; 11. izdelovanje otroških vozičkov; 12. fini kovači, zlatarji, izdelovalci lišpa in predmetov iz kitajskega srebra; 13. modelirji, kovinski kaluparji; 14. galvanizerji, galvanoplastiki; 15. mehaniki, mehaniki za precizno mehaniko.

avtomehaniki; 16. izdelovalci medicinskih in kirurških instrumentov, aparatov in orodja; 17. urarji; 18. izdelovalci glasbenih instrumentov (glasbičarji); 19. glavnice, izdelovalci predmetov iz roženine in kosti ali galalita; 20. kiparji (rezbarji) v kamnu, lesu, sadri (gipsu) itd.; 21. torbarji, izdelovalci kovčegov in usnjene galanterije; 22. knjigovezi in izdelovalci kartonaže; 23. barvarji (tkanin, preje) in kemijski čistilci; 24. izdelovalci steznikov (životnikov) in pasov; 25. izdelovalci umetnih cvetic, perjanic in nakitov; 26. izdelovalci vencev, šopkov in priredb iz naravnih cvetic; 27. kolačarji; 28. orientalski slaščičarji; 29. mljarji; 30. izdelovalci predmetov iz cementa in umetnega kamna, imetniki manjših kamnoseških obrtov; 31. popločarji, tlakarji; 32. štukaterji, sadrarji (gipsarji); 33. imetniki manjših zidarskih obrtov; 34. imetniki manjših tesarskih obrtov; 35. studenčarski obrt; 36. sirarji; 37. preprogarji; 38. vulkanizerji, izdelovanje in popraviljanje gumastega blaga.

IV. kategorija: 1. graverji, pečatarji, metalografi, emajlerji, gijošerji, notorezci, amalgamerji; 2. rokavičarji; 3. bandažisti, izdelovalci ortopedskih predmetov; 4. dežnikarji, sončnikarji; 5. krznariji, barvarji krzna, usnja in perja; 6. kozmetiki za negovanje obraza in telesa; 7. izdelovalci lepotic in vonjav; 8. čevljarji; 9. tiskarji; 10. črkolivci, cinkografi, ksilografi, litografi; 11. fotografi; 12. instalaterji parne, vodne in zračne kurjave; 13. elektroinstalaterji, elektromehaniki, radiomehaniki; 14. zidarski mojstri; 15. tesarski mojstri; 16. kamnoseški mojstri; 17. vodnjakarji; 18. izdelovanje prešanih predmetov; 19. izdelovanje papirnih vrečic in ovojnic in ostala papirna konfekcija.

Čevljarji, čizmarji, opančarji, copatarji, coklarji in bombaževinarji („pamuklijaši“) plačujejo v vseh krajih nad 10.000 prebivalcev tiste pavšalne zneske, ki veljajo za kraje nad 10.000 do 20.000 prebivalcev; v krajih do 5000 oziroma do 10.000 prebivalcev pa plačujejo zneske, ki veljajo za te kraje.

Ne smatra se, da se bavijo z drugim pridobitnim delom mali obrtniki, ki kot neobhodno dopolnilo k lastnim prizvodom prodajajo tudi nabavljeno blago v neznatnih količinah (na primer pri čevljarjih: vezalke, mast za čevlje itd.), ker taka prodaja predstavlja nujno dopolnilo stroke.

Dr. Dimitrije Mišić, novi načelnik oddelka za industrijo in obrtništvo pri ministarstvu trgovine in industrije.

Z ukazom Kr. namestništva in na predlog ministra trgovine in industrije je imenovan za načelnika oddelka ministarstva za industrijo in obrtništvo pri ministarstvu trgovine in industrije g. dr. Dimitrije Mišić, dosedanji glavni tajnik Obrtniške zbornice v Beogradu.

Z dr. Mišićem prihaja na važno mesto načelnika naš stari znanec in človek mlajše generacije, ki ga že dolgo prištevamo med naše najboljše mlajše ekonomiste. Po rodu je novi načelnik iz Pirota, kjer se je rodil l. 1903, in tudi dovršil gimnazijo. Univerzo je zaključil na ekonomsko-finančni visoki šoli v Frankfurtu ob Meni. Doktorat je položil na isti šoli iz predmeta o denarništvu. Dr. Mišić je v Nemčiji obiskoval tudi sociološki inštitut ter za tem zaradi študija ekonomskih nauk in izobrazbe v tem pravcu prebil tudi dve leti v Parizu in eno leto v Angliji. Po povratku v domovino l. 1929, je bil imenovan za pomožnega tajnika Obrtniške zbornice v Beogradu, l. 1934, pa je bil imenovan za glavnega tajnika iste Zbornice, s katerega mesta zdaj odhaja na novi položaj. Njegovo delo v Obrtniški zbornici v Beogradu je bilo zelo cenjeno in tudi aktivno, saj je bil novi načelnik kot strokovnjak in ekonomski pisec povsod na mestu, plačano pa so ga vzljubili obrtniki s področja Zbornice v Beogradu, kjer je vedno in ob vsaki priliki dobro razumel njihove težnje ter se je v nemali meri zrcalila velika delavnost celokupne Zbornice baš zaradi osebe dr. Mišića.

K imenovanju uglednemu gospodarskemu strokovnjaku in našemu uglednemu prijatelju najiskreneje čestitamo z željo, da bi na novem položaju prav tako dobro razumel obrtništvo, kakor doslej, s katerim ga vežejo mnogi stiki pa tudi borbe, v katerih smo skupno sodelovali z mnogimi težnjami, katere želimo naj bi bile ozi-votvorjene, ko prihaja na položaj obrtniškega oddelka ministarstva preizkuščen poznavalec obrtniških vprašanj.

Obveznost plačila skupnega davka na poslo-vni promet s strani mizarjev. Po dosedanjih predpisih o plačilu skupnega davka na poslovni promet, mizarska obrtniška predelava lesa ni podlegala direktnemu plačilu davka na poslovni promet, ker je bil ta vsebovan v tako zvanem kombiniranem skupnem davku na poslovni promet, ki se je plačal pri proizvedniku.

Sedaj je z novo tarifo skupnega davka na poslovni promet izvršena izprememba pri predelavi lesa glede plačanja skupnega davka na poslovni promet ter so njene značilnosti v tem:

Predelovalci lesa, mali obrtniki, to so oni, ki plačajo pridobinski davek pavšalno, ne bodo tudi v bodoče plačali tega davka, ker bo ta za njih tudi v bodoče vsebovan v skupnem davku na poslovni promet, ki se plača pri proizvajalcu. Torej davek na poslovni promet pri mizarjih, ki so pavšalisti, odpade in ne podlegajo plačilu tega. Industrijske predelovalnice lesa plačajo po novih predpisih skupni davek v višini 7.5% od vrednosti izvršenega izdelka.

Dalje obrtniška podjetja za predelavo lesa, ki ne spadajo v nobeno kategorijo malih obrtniških obratov, torej, ki ne plačajo pavšalno pridobnine, so obvezana plačati na predelavo lesa 5% od vrednosti izvršenega izdelka.

Prednje je bilo izvršeno za to, oziroma ta stopnja glede obdavčenja skupnega davka na poslovni promet, ker je za industrijsko proizvodnjo lesa predvidena višja stopnja, medtem ko se je tozadevno dala olajšavo pavšalistom mizarjem, ki ničesar ne plačajo iz naslova tega davka, medtem ko ostala mizarska podjetja plačajo 5%.

Glede vsot — zneskov, katere industrijska in obrtniška podjetja, ki podlegajo plačilu skupnega davka na poslovni promet plačajo pri dokazanem plačanem skupnem davku na poslovni promet za izžgani les itd., podlegajo plačilu toliko manj, torej se odbije že plačani poslovni davek od lesa, ki je prišel z žage ali od trgovca ter se upošteva razlika od 7.5 oz. 5% toliko manj pri celotnem izkazu.

Iz prednjega torej izhaja, da so zavezani obrtniki-mizarji, ki ne spadajo pod pavšalno pridobnino, prijavitelj skupni davek na poslovni promet zaradi predpisa tega davka. Ta naoved se vrši istočasno, kakor napoved za pridobnino na posebni tiskovini.

Zaradi jasnosti navajamo primer mizarskega obrata za plačilo skupnega davka na poslovni promet:

Neko podjetje je zavezano po izkazih prijaviti čisto vrednost blaga, ki je bilo izvršeno v delavnici za znesek din 60.000.— od katerega podle-ga ta vsota 5% plačilo davka na poslovni pro-met. Če tako podjetje izkaže z dokazi, da je že plačalo ta davek ob priliki nakupa, kar mora biti označeno v računu, ki ga podjetje prejme od dobavitelja, torej, da je podjetje prejelo rezan les, torej predelan skupno v vrednosti 30.000 din, tedaj se mora to v prijavi navesti in izkazati ter končno iz tega primera izhaja, da podle-ga podjetje le plačilo 5% davka na poslovni promet, samo še od zneska din 30.000 din, ker je nasprotno znesek 30.000.— din verodostojno izkazan in plačilo prometnega davka glede tega tudi že plačano.

Opozarjamo mizarske obrtnike, da se točno po tem ravnajo, kar naj vsak upošteva pri kal-

kulaciji, po možnosti pa tudi, če je le mogoče na računih za izdelke, izkaže in vodi o tem seznam, kar je še najbolj praktično in pregledno glede prijav tega davka ob terminu.

Skupščina združenja sobo-črkoslikarjev, ple-skarjev in ličarjev v Ljubljani, katera se je vršila dne 9. februarja 1940 v Ljubljani v gostilni pri Mraku.

Skupščino je otvoril g. predsednik Bricelj Ivan ob 3. uri. Pozdravi navzoče člane, častnega člana g. Špeletiča Stefana, zast. zbornice za T. O. I. g. podpr. Ogrina Ivana ter zast. mestn. poglav. g. Remškarja Davida. Za zap. imenuje g. Rožiča Stefana, za overovatelja pa se izvolita gg. Brunčič Ivan in Marn Josip. Tajniško poročilo je podal g. Rožič Stefan, blagajniško poročilo pa g. Marn Josip. Oba poročila se vzameta z zaupnico na znanje.

Splošno poročilo o delovanju zbornice za T. O. I. je podal g. zbornični podpred. Ogrin Ivan. Med drugim je poročal o reorganizaciji združenj. Sklenilo se je, da se v tem oziru ne poda nikake pritožbe, to pa iz razloga, ker je združenje svoječasno izjavilo, da želi biti strokovno. Odbor se je pooblastil, da sam izvrši ev. likvidacijo združenja.

Sklenilo se je protestirati, ker so se materialije podražile prekomerno, osobito firnež.

Sprejeta je bila resolucija, v kateri se zahteva takojšnja uredba o pobujanju šušmarstva. Takojšnjo novelizacijo obrtnega zakona po predlogih združenj.

Ukinitve rokodelskih del v kaznilnicah in drugih državnih ustanovah. V obrtno nadaljevalno šolstvo naj se uvede strokovni pouk mojstrov. Sklenilo se je poslati posebno spomenico na g. bana Marka Natlačena, da naj se takoj izvede samostojna obrtna zbornica.

O letošnjih davčnih napovedih

Spremenjeni davčni predpisi glede raznih davčnih oblik, posebno pa glede uvedbe pavšaliranja pridobnine za male obrtnike v vseh krajih neglede na število prebivalstva tudi v mestih, so razgibali posebno obrtništvo.

Priznati moramo, da kljub temu, čeprav je bil rok za vlaganje davčnih prijav podaljšan do 15. februarja, niso vložili vsi obrtniki, kakor tudi ne mnogo drugih

Cenjene naročnike naprošamo za poravnavo zaostale, kakor tekoče naročnine po položnicah št. 12.986. Zaostala naročnina ter neplačana je v veliki meri vzrok nerednega izhajanja našega časopisa, kateri je navezan izključno le na naročnino in inserate. Prepričani smo, da boste storili svojo dolžnost ter plačali zaostalo ter tekočo naročnino.

Za spomladanske nedelje in praznike priporočamo obisk edinega obrtniškega Doma na Govejku pri Medvodah. Informacije in prospekti doma so na razpolago v pisarni zadruga DJO, Ljubljana, Wolfova ul. 12 (dvorišče), tel. 38.49. Dom je trajno oskrbovan z jedajo in pijačo ter toplimi sobami!

ZANATSKA BANKA

Kraljevine Jugoslavije a. d.
Podružnica Ljubljana

Gajeva ulica 6.
Telefon št. 20-30

**Centrala Beograd
Glavna podružnica ZAGREB
Podružnica Sarajevo**

Delniška glavica din 75,000.000.—
Udeležba države din 30,000.000.—
Rezervni fond nad din 5,000.000.—

Podeljuje obrtnikom in obrtnim podjetjem menična in hipotekarna posojila, kredite na tekoče račune in posojila na zastavo državnih vrednostnih papirjev.

Sprejema od vsakogar vloge na hranilne knjižice in tekoče račune po najugodnejšem obrestovanju.

Upravlja imovino in fonde obrtniških ustanov in organizacij.

Izvršuje najkulantneje vse ostale bančne posle.

Obrtniki! V Vašem lastnem interesu je, da vse svoje denarne posle izvršujete poto.m svojega denarnega zavoda.

gospodarstvenikov prijav, ker enostavno ni bilo mogoče dobiti zadostnih in potrebnih navodil pri davčnih upravah, kako naj se praviloma napove, predvsem davke za pavšaliste obrtnike. Tozadevno ni bilo na razpolago še nikakih tiskovin, kar vse je zmedo prav za prav še povečalo, saj si ni bil nikdo na jasnem, kaj in kako je prav za prav pravilno, medtem kot so mnogi še kljub pozivom in obvestilom kratkomalo prijave opustili. O vsem tem bodo morale davčne uprave računati, ko bodo predpisovale odmero oz. je njihova dolžnost zaradi nastalega položaja, da grede davkoplačevalcem še dalje na roko in one, ki podlegajo pavšalni pridobinini naknadno pozovejo k prijavi brez kazni.

Spremenjeni predpisi glede plačila skupnega davka na poslovni promet in splošnega davka na poslovni promet so prav tako razgibali posebno obrtnike, ki temu doslej niso posvečali prevelikih skrbi, sedaj pa morajo, kar posebno zadene predelovalce lesa in druge glede na povišano stopnjo odstotka tega davka. Primer je sedaj pokazal, da nam manjka obrtnikom predvsem davčnih svetovalcev, v kolikor tega obrtniki sami nismo kos. Da ne moremo prav vsemu slediti pa je tudi jasno, kajti danes bi moral imeti že skoro najmanjši obrtniški obrat posebno pisarniško moč, ki bi opravljala samo posle glede davčnih in ostalih vprašanih in vodila tozadevno evidenco in sproti sprejemala vse izpremembe. Tako je danes in glede tega tudi ni čudno, da postaja pri vsem tem obrtništvu brezbrizno do vsega, češ, toliko stvari je, da poleg dela ne more več slediti še vsem novostim, ki so dnevno na dnevnem redu. V interesu seznanitve z vsemi predpisi, ki zadevajo obrtništvu, je potrebno, da bi Zbornica vodila o tem računa in sproti ter pravočasno dajala avtentična navodila v izogib nevšečnostim in nepravilnostim.

Pri vsem tem položaju prihajamo do zaključka, da se bo treba obrtništvu čim bolj poglobiti tudi v vse davčne in taksne predpise ter njih izvajanja, za pomoč pa mora biti ob strani predvsem naša gospodarska Zbornica s svojim davčnim referentom, ki naj pripravi vedno in pravočasno navodila za časopisje, da bo tako obrtništvu iz tega moglo črpati vse informacije, si prihranilo mnoga pota in skrbi, pa tudi sicer razbremenilo funkcionarje združenj, Zbornice in davčnih uprav.

Zanatska banka kraljevine Jugoslavije a. d., Beograd sklicuje v nedeljo dne 17. marca 1940 ob 9. uri dopoldne trinajsti redni zbor delničarjev, ki bo v bioskopski dvorani Zanatskega doma v Beogradu, Žorža Klemansoa ulica št. 1 s sledečim dnevnim redom:

1. Izvolitev delovodje, treh skrutinatorjev in treh overovateljev zapisnika zbora.
2. Poročilo upravnega odbora in predložitev bilance za leto 1939.
3. Poročilo nadzornega odbora za leto 1939.
4. Odobritev bilance in poslovanja upravnega in nadzornega odbora za leto 1939.
5. Predlog o uporabi čistega dobička.
6. Volitev petih članov upravnega odbora in dveh članov poslovnega odbora Glavne podružnice v Zagrebu.
7. Reševanje eventualnih predlogov v smislu čl. 28 bančnih pravil.

Delničarji, kateri se želijo udeležiti zbora, morajo v smislu čl. 24 bančnih pravil deponirati svoje delnice najmanj se-

dem dni pred zborom in sicer na blagajni centralne Zanatske banke Kraljevine Jugoslavije A. D. Beograd, Žorža Klemansoa ulica št. 1 ali na blagajnah Glavne podružnice v Zagrebu, Ilica št. 49, podružnice v Ljubljani, Gajeva ulica št. 6 in podružnice v Sarajevu, Sime Milutinovičeva št. 2.

Delničarje Zanatske banke se opozarja, da delnic za udeležbo na zboru ni potrebno deponirati osebno, temveč jih lahko pošljejo tudi po pošti, bodisi Centrali, Glavni podružnici v Zagrebu ali podružnicam v Ljubljani in Sarajevu ter bodo v zameno prejeli vstopnice za zbor v smislu člena 24 bančnih pravil. Delničarji iz enega kraja, ki želijo zboru osebno prisostvovati, morejo v izogib stroškom poslati delnice skupno v eni pošiljki. V vsakem primeru pa morajo centrala ali Glavna podružnica v Zagrebu, podružnici v Ljubljani in Sarajevu prejeti delnice vsaj sedem dni pred zborom delničarjev.

Uprava.

OSEBNE VESTI

Vidmar Karol - petdesetletnik

Dne 1. februarja t. l. je praznoval svoj 50letni življenjski jubilej naš znani tovariš. pekovski mojster in posestnik v Ljubljani gospod Vidmar Karol.

Kot mlad deček je prišel z dežele, z doma iz okolice Mirne na Dolenjskem v Ljubljano, kjer se je izučil v pekovski stroki, delal par let kot pomočnik in se nato kmalu po vrnitvi iz vojaške službe po svetovni vojni leta 1919. osamosvojil, tako da hkrati z življenjskim jubilejem praznuje tudi že 21letnico samostojnega obrtovanja.

Kakor se je naš tovariš Vidmar izkazal agilnega v svoji stroki, tako je pokazal tudi vse svoje zmožnosti v obrtniških organizacijah, kjer je kot mlad mojster kmalu po osamosvojitvi zastavljal važna mesta in tudi vsa odlično izvrševal vseskozi, tako v svojem stanovskem združenju, kjer je dolgoletni predsednik, dalje predsednik skoro najstarejšega „Pekovskega društva“ v Ljubljani, poleg tega je izben svojih strokovnih organizacij deloval uspešno v drugih obrtniških organizacijah, kakor v Zvezi obrtnih zadrug, katera se je pod njegovim blagajnikovanjem pred leti ko je še obstajala, postavila na sojedna materialna tla, kasneje je prevzel važne funkcije tudi v Zanatski banki, kjer je član poslovnega odbora vse do njene ustanovitve. Znan je kot borec v Društvu jugoslovanskih obrtnikov, kjer je tudi še danes blagajnik, poleg tega pa sodeluje tudi v zadrugi „Dom jugoslovanskih obrtnikov“ r. z. z o. z. itd.

Redki so danes obrtniki, ki bi se tako oprijeli stanovskih in strokovnih obrtniških organizacij, kakor je to primer z današnjim jubilarcem, ki je še vedno svež in v delu za obrtniški stan in svojo stroko. Naj nam ne zameri, če se ga je naš list spomnil, saj je to naša dolžnost, kot časopisa, ki mu je stal tovariš Vidmar veselezi krepko ob strani, ko je pričela najhujša borba za osamosvojitve slovenskega obrtnišstva, za svojo samostojnost vse do danes. Želimo, da nam ga usoda še dolgo ohrani med nami v korist obrtnišstva in javnosti s posebno željo, da bi doživel še mnogo uspešnih let in obletnic!

Klement Vučinović, 20 let v službi obrtništvu.

Znani uradnik Saveza hrvatskih obrtnikov, njegov tajnik g. Vučinović, je praznoval dne 11. februarja 20-letnico svojega delovanja v SHO.

katerega se tudi zadnji „Obrtnički Vjesnik“ topla spominja s priznanjem za delo, ki ga je vložil g. Vučinović za interese hrvatskega obrtnišstva in stvari, ki jih je Savez usvaril. Uglednemu obrtniškiemu sodelavcu in uredniškemu tovarišu naše najiskrenejše čestitke z željo na skupno delo tudi v bodoče.

URADNI ODLOKI IN SPOROČILA

Pravilnik za instalacije parnih, vodnih in zračnih kurjav, ki se nanaša na vse centralne kurjave s paro na nizki tlak, s toplo vodo in s toplim zrakom, kakor tudi glede vseh sanitetsko-higienskih tehničnih naprav za izkoriščanje toplote je predpisan v „Službenih Novinah“ br. 35-X. z dne 14. februarja 1940.

Pravilnik o postavljanju strelovodnih naprav na gradbenih objektih je predpisal minister za gradbo v sporazumu z ministrom trgovine in industrije na temelju pooblastila §67, točka 7. pod V. finančnega zakona za l. 1939./40. Ta pravilnik je objavljen v „Službenih Novinah“ dne 14. februarja 1940.

Razno

Konferenca glede novih predpisov o davkih in taksah, se je vršila v Ljubljani ob zastopstvu številnih predstavnikov gospodarskih ustanov in Zbornice, na kateri so gospodarstveniki proučili nove predpise glede obremenitve gospodarstva in porazdelitve davka. Po podanih referatih je bila sprejeta resolucija in predlagane izpremembe, ki pa kakor kaže ne bodo sprejete, češ, da ministrstvo tega ne bo upoštevalo.

K uvedbi kontrole cen, Banska uprava dravske banovine je izdala naslednji razpis: Ministrstvo za trgovino in industrijo je v sporazumu z ministrstvi za socialno politiko, za kmetijstvo, za finance in za notranje posle predpisalo uredbo o kontroli cen, ki je bila objavljena v „Službenih novinah“ dne 14. februarja t. l. in je tega dne dobila obvezno moč. Od tega dne dalje ne smejo v smislu čl. 2. uredbe vrvozniki, trgovci na debelo in proizvajalci (predelovalci) povišati cen blagu v notranjem prometu brez predhodnega odobrenja kr. banske uprave. Prijava, ki je lahko posamezna ali pa skupna za več podjetij dotične stroke, mora biti opremljena z dokazi, s katerimi se upravičuje nameravano povišanje cen. Skupna prijava se mora predložiti preko pristojnega prisilnega združenja. Ministrstvo za trgovino in industrijo je dalje v sporazumu z ministrstvom za socialno politiko izdalo odredbo po čl. 1. uredbe o kontroli cen, po kateri za sedaj spada pod to uredbo naslednje blago: kruh, moka (izvemši Ogg) otrobi, domače testenine, riž, kava in njeni surrogati, čaj, jedilno olje (razen v steklenicah in ročkah do 5 kg), sveče vseh vrst, parafin, drva, premog, molino, srbsko platno, bombažno platno beljeno, pravi gradl obeh najcenejših vrst, kretton obeh najcenejših vrst, bombažna preja, sukanec od 200 do 1000 jardov (vse vrste razen svilene), flanela in barhent za obleke, sukno, volna za pletenje in vezenje, lopate, kose, srpi in motike. Pod predpise uredbe o kontroli cen pa v smislu čl. 1 ne spada prodaja lastnih proizvodov kmetovalcev.

Dobave in licitacije

Dne 8. marca bo pri direkciji državnih železnic v Ljubljani licitacija za mizarska in delna zidarska dela ter za instalacijo jakega in šibkega toka; 9. marca za instalacijo mrzle in tople vode in instalacijo radiatorske kurjave pri gradnji depandanse bolniškega tonda na Golniku.

TISKARNA Telefon 27-55

Slovenija
družba z o. z.

LJUBLJANA, VEGOVA UL. 6

Izdeluje vse poslovne tiskovine
Pisma - račune - kuverte - prospekte
kartoteke in razne druge obrazce

•

Tiska knjige - brošure - časopise in revije

•

Takojšnja solidna in cenena izvršitev

Tiskali J. Blasnik naasl., Univerzitetna tiskarna in litografija, d. d. v Ljubljani. Odgovoren L. Mikuš.